

שלח חכ"ג שיחה א'

צריך להיות "נשמע" - שרצון ה' יונח בשכל האדם, ולכן שלח משה את המרגלים לראות את הארץ כדי שירצו לכבשה מצד שכלם ולא רק מצד ציווי ה'. וההוראה: שה"נשמע" - הבנת דברי התורה על פי שכל - צריך להיעשות בשליחותו של משה. דבאם לאו אין זה ענין השכל לאמיתותו.

בהתחלת פרשתנו מפרש רש"י "שלח לך לדעתך אני איני מצוה אותך", שהקב"ה לא ציוה לשלוח את המרגלים. אך צריך להבין הרי נאמר "וישלח אותם משה על פי ה'" - שה' הסכים, ואם כן מדוע לא ציוה? וגם צריך להבין כיון ש"אותה שעה כשרים היו" איך יתכן שטעו באופן חמור כזה? וגם, מהו הנחיצות שהמרגלים יראו ויביאו מפרי הארץ? (דזה שהוצרכו לראות איזה אופן נוחה ליכבש מובן, שהרי צריך להשתדל בדרכי הטבע).

והביאור: אף שצריך להיות הקדמת נעשה לנשמע, מכל מקום צריך להיות גם כן נשמע, שצריך שדברי התורה יונחו בשכל האדם, ולכן שלחם משה לראות את הארץ כדי שירצו לכבשה מצד שכלם ולא רק מצד ציווי ה'. ולכן לא היה ציווי ה' למשה כדי שבני ישראל יקיימו ענין זה מפני שכך מונח בשכלם. ולכן כשאמרו "כי עז העם היושב בה" אין זה בסתירה לשליחותם כי כך הונח בשכלם, אך טעותם היה הוספת המסקנא "לא נוכל לעלות", (ומשה שלחם לראות איזה אופן לעלות ולא האם לעלות ואם כן דבריהם הוא בסתירה להשליחות ולא רק הוספה עליה).

וההוראה: שה"נשמע" - הבנת דברי התורה על פי שכל - צריך להיעשות בשליחותו של משה. דבאם לאו אין זה ענין השכל לאמיתותו, כי השכל משוחד לפי רצון וטבע האדם (המדות). וצריך להיות שליח של משה – ביטול לגבי משה מדת האמת ואזי יכול לקיים את הנשמע.